

КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ СТРУКТУРНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ: СУТНІСТЬ ТА ТРАКТУВАННЯ

*Л. І. Райчева., к. е. н., доцент, Міжнародний гуманітарний університет, м. Одеса,
Larisa_1991@ukr.net, orcid.org/0000-0002-7764-4766*

Методологія дослідження. Теоретичним базисом дослідження є сучасні теорії структуризації систем. У дослідженні розкрито концепцію модернізації економіки. Дослідження обґрунтовано загальнонауковими та спеціальними методами. У дослідженні визначено роль компонентного, синергічного, інституційного, результативного та інтеграційного підходів до управління економічними структурою економічної системи. В статті описано еволюційний, синергічний, інституційний, системний, інноваційний та інтелектуально-цифровізаційний підходи до трактування поняття «структурна модернізація».

Результати. Обґрунтовано властивості економічних систем з позиції зміни їхньої структури. Показано, що зміни у структурі національної економічної системи мають накопичувальний характер і для її переходу в нову форму мають відбутися невідворотні перетворення. Досліджено форми перетворення структури економічної системи. Формалізовано умови результативності перетворення структури національної економіки. Наведено авторське трактування поняття «структурна модернізація». Проведене дослідження дозволило сформулювати закономірності структурної модернізації національної економічної системи.

Новизна. Формалізовано поняття «структурна модернізація» і визначено його як цілеспрямований та узгоджений вплив на комплекс суспільно-економічних змін та відповідних структурних зрушень у структурі національної економіки, що забезпечує результативність економічного розвитку й ефективну адаптивність до прогресивних інновацій і змін в світовій економіці, стійкість до детенсивних впливів, стратегічність і комплексність економічних реформ. Авторкою обґрунтовано форми та послідовність перетворення структури національної економічної системи.

Практична значущість. Практичне застосування запропонованих результатів дослідження дозволяє раціоналізувати національну економіку. Структурна модернізація як результат перетворення економічної системи є стимулом для інноваційного розвитку та оновлення технологій.

Ключові слова: структурна модернізація, економічна система, структура системи, структурні зміни, структурні зрушення, трансформація економіки, економічний розвиток, національна економічна система.

Постановка проблеми. Економічні виклики щодо імплементації інноваційних, цифрових та інтеграційних механізмів модернізації національної економіки провокують формування вітчизняних інституційних запитів на врегулювання стратегічних орієнтирів і формалізації імперативів трансформаційних процесів. Сучасні наукові здобутки щодо множини підходів і концептуальних засад в управлінні структурними змінами, зру-

шеннями, трансформаціями потребують узагальнення і систематизації. Адже результативність економічних процесів в усіх про-явах масштабування економічних систем ви-значається архітектонікою і характеристи-ками взаємодії структурних елементів. Тому постає наукове завдання щодо узгодженості в єдиному концептуальному баченні автор-ської позиції і трактування понять структур-ної модернізації як результуючої властивості економічної системи

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження структурної модернізації економічних систем у світових наукових публікаціях представлені теоріями С. Харінгтона (Huntington S. P.) [1] Хе Чуаньци (He Chuanqi) [2] та Й. Шумпетера (Schumpeter, J.) [3]. Вітчизняні науковці, розглядаючи систему національної економіки, розвивають еволюційний (Гонта С. В. [4], Андрушків Б. М., Амоша О. І., Аптекар С. С. та ін. [5]), синергійний (Клімова О. І. [6], Чайка Ю. А. [7]), інституційний підходи (Геєць В. М., Шинкарук Л. В. [8], Левковець О. М. [9], Штань М. В. [10]), а також формалізують системний (Касіч А. О. [11], Кіндзерський Ю. В. [12], Обушна Н. І. [13]), інноваційний (Кривов'язук І. В. і Смерічевський С. Ф. [14], Якубовський М. М. і Ляшенко В. І. [15]), інтелектуально-цифровізаційний (Вовк О. М. і Тульчинська С. О. [16], Дергалюк Б. В. [17]) та інші підходи до структурної модернізації економічних систем різних рівнів.

Формулювання мети статті. Метою дослідження є узагальнення концептуальних підходів до трактування структурної модернізації економічних систем та встановленні авторської позиції щодо подальшого розвитку понятійного апарату.

Виклад основного матеріалу дослідження. Концептуальні трактування структури економічної системи пройшли тривалий генезис і перші наукові публікації відносяться до XVIII ст., у яких описувались ідеї регіонального розміщення продуктивних сил, ресурсів та розподіл засобів виробництва. Концепцію структуризації «фракталів» описав Й. А. Шумпетер ще в 1934 році, розкриваючи елементний склад, змінність систем під впливом інновацій [3]. На його думку «фрактали традиційності», як структуроформлюючі елементи системи, змінюються, трансформуються, розвиваються під впливом «творчих руйнувань» інновацій.

Досліджуючи поняття структури економічних систем, сучасні вчені-економісти відмічають їх поліструктурність, динамічність та багатофункціональність. Так, В. М. Геєць, Т. І. Артьомова, Л. В., Шинкарук, І. М. Бобух, В. Г. Бурлака та ін. стверджують, що структура елементів економічної системи підпорядковується характеристикам і меті

функціонування цілісної системи [8]. Синергічність структури, на нашу думку, стає системоформуючою властивістю економічної системи. Також варто відмітити, що структурні перебудови, зміни чи інші форми трансформації в системі призводять до зміни властивостей, функцій, взаємозв'язках та архітектоніці елементів.

Н. С. Качан, досліджуючи сутність економічної структури, описує її як функціонально єдину систему, створену із компонентів, а також відображаючи період розвитку системи [19]. На нашу думку, функціональна структуризація економічної системи розкриває роль та впливи елементів на результативність функціонування, проте потребує формалізації характеристик взаємодії, інтегрованості елементів.

Досліджуючи стійкість структури відносно урегульованості змін у економічній системі В. К. Галіцин, О. П. Суслов, Н. К. Самченко, О. В. Галіцина застосували процесний підхід: розкриваючи технологічні відтворювальні процеси та співставність виробничих циклів, розкривається рівність елементів системи [20]. Таке твердження потребує економіко-математичного моделювання поведінки економічної системи, а також доведення доцільності й можливості інтерпретації при управлінні економічними системами інших масштабів.

У сучасних наукових дослідженнях в теорії систем, публікаціях щодо властивостей і характеристики економічних систем окреслюються такі підходи до управління та опису їх структури [4, 8, 9, 18-21]:

- компонентний підхід, що полягає у вивченні складу, властивостей, функцій, ролі, характеристик окремих компонентів в структурі системи, а також їх взаємодії, координатії, інтегрованості в єдиній системі;

- синергійний підхід – розкривається характер взаємозв'язку між одиничним і цілим у системі, що впливає на структуру, визначає її спрямованість трансформації, результативність функціонування;

- інституційний – вивчають закономірності, принципи, властивості та формалізуються закони структуризації економічної системи;

- результативний – досліджується вплив архітектоніки структури економічної

системи на її ефективність і ресурсомісткість;

– інтеграційний підхід розкриває економічні відносини, взаємовпливи та економічні процеси у трансформації структури.

Отже, структура економічної системи – це упорядкована архітектоніка компонентів і визначена функціонально-інтегрована сукупність взаємозалежності між ними, котра формується раціоналізацією елементного складом, інтегрованістю в синергічну цілісність, динамічністю розвитку окремих компонентів при реалізації єдності економічного розвитку системи. Варто відмітити, що результативність управління структурою економічної системи визначається не лише оптимізацією множини та ресурсомісткістю компонентів, а й раціональністю взаємодій, адаптивністю і стійкістю до змін середовища функціонування системи, синергією перетворення «кількості» у «якість».

Попри велику кількість концептуальних підходів до трактування поняття «структури» економічної системи, різновекторність економічних досліджень та їх інтерпретації, узагальнимо властивості і характеристики, що визначають економічні прояви і впливи:

– сутнісне та змістовне наповнення елементного складу системи, котре формує структуру;

– характер архітектоніки у структурі (ієрархічність елементів, функціональна залежність між ними, когнітивність і спрямованість взаємодії), що визначає масштабність та просторовість, ресурсомісткість та результативність економічної системи;

– залежність властивостей системи від її структури, характеристики її трансформації та перетворень;

– детермінізм змін структури, її мінливість, диспропорційність і конфлікт між цілями, динамічність визначають спрямованість, етапність розвитку економічної системи;

– неоднорідність та стохастичність структури в окремий момент часу і при визначеному впливі просторових факторів визначається пріоритетністю управління економічною системою, узгодженістю і збалансованістю компонентів та зв'язків;

– адаптивність структури економічної системи до просторових змін та цільових трансформацій системи визначає стійкість та протиентропійність системи: постійні зміни провокують постійні адаптивні трансформації та, як наслідок, закономірності розвитку структури;

– змінність структури у часі описується динамічністю, якістю, масштабністю, спрямуванням кількісних змін, котрі мають взаємоузгоджений характер із цілями розвитку економічної системи;

– потоковість кругообігу ресурсів та перерозподіл складових економічного потенціалу між компонентами економічної системи, що в подальшому призводить до змін структури;

– кожен компонент структури економічної системи функціонує на різних етапах та рівнях, а також у індивідуальному форматі, проте є взаємоузгодженими і підпорядкованим загальносистемним цілям й єдиній структурній логіці, векторності розвитку всієї системи.

– згідно теорії систем, структура економічної системи має властивості загального і часткового; основного і похідного, а також просторово-часових форм.

В наукових дослідженнях структури економічної системи існує велика кількість трактувань щодо форм її трансформації, змін чи розвитку. Як уже було зазначено, елементи та характер їх взаємодії та інтегрованості в системі є визначаючими факторами змін. В сучасних наукових публікаціях щодо економічних систем рівня національного масштабу перетворення структури характеризується такими науковими категоріями як «структурні зміни», «структурні зрушення», «трансформація структури» та «структурна модернізація». Логічність послідовності змін у структурі національної економічної системи має накопичувальний характер і для переходу на нову форму мають відбутись невідворотні перетворення. Крім того спрямованість перетворень визначає майбутню форму і цілі національної економічної системи (рис. 1).

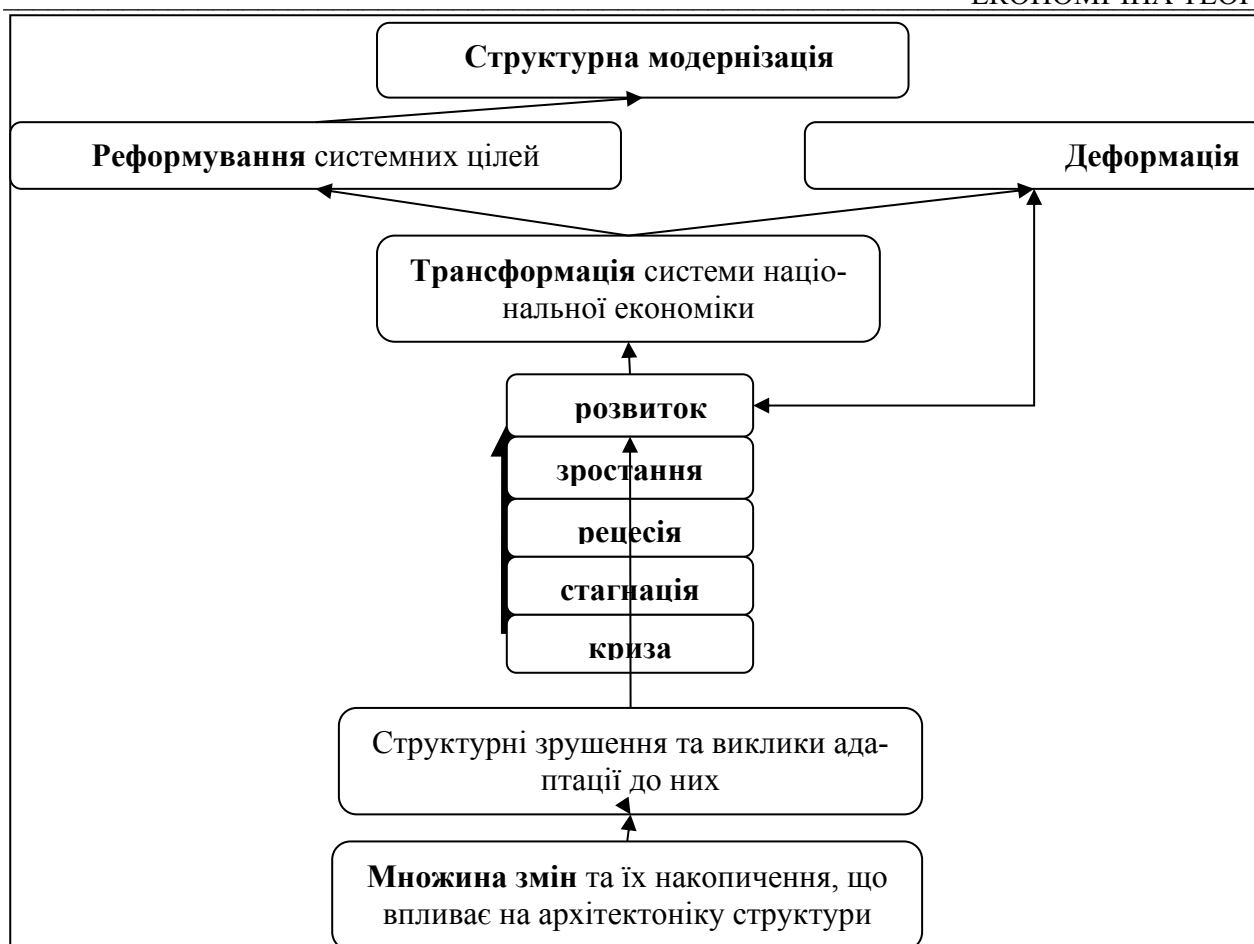

Рис. 1. Логічна послідовність та спрямованість перетворення структури національної економічної системи

Джерело: побудовано автором

Незворотність процесів перетворення структури національної економічної системи провокує запити на стратегічність управління й результативність кожної структурної зміни. Управління множиною змін структури національної економічної системи формує причинно-наслідкові зв'язки між елементами. При цьому важливо розуміти архітектуру і місце кожного структурного елемента, оцінювати загальну структуру національної економіки за якісними і кількісними параметрами та комплексною характеристикою рівня взаємодії й інтегрованості її складових. Різноманітність форматів виокремлення структурних елементів також потребує дослідження при обґрунтуванні перетворення національної економічної системи. Адже національна економіка, як правило, структурується за галузями, секторами, видами господарської діяльності, формами

власності, регіональним та територіальним поділом, функціональним та інституціональним спрямуванням, тощо. Тому постає необхідність формалізації спрямованості перетворень структури національної економічної системи та її характеристик, котрі визначають сутність і результативність цілей структурної модернізації.

З метою узагальнення підходів до трактування структурної модернізації в контексті наукового опису властивостей системи національної економіки, розглянемо більш детально сучасні публікації. Сутнісні значення та теоретико-методологічні засади сучасних трактувань «структурної модернізації» в економічних науках закладені вченими-економістами О. Амошею, В. Гейцем, С. Гонтою, О. Левковець, Н. Обушною та ін. (рис. 2.).

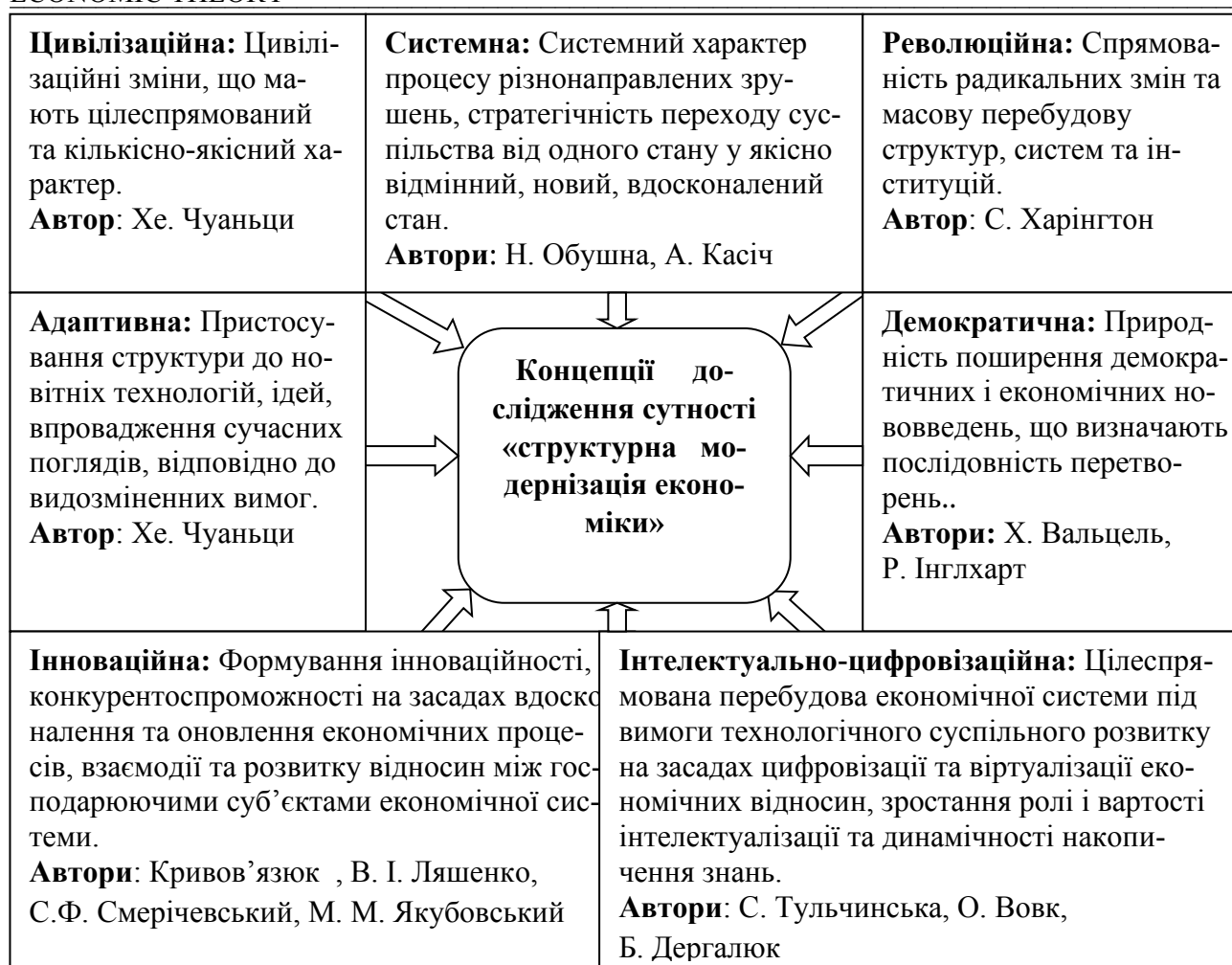

Рис. 2. Наукові концепції у трактуванні поняття «структурна модернізація» в економіці

*узагальнено автором на основі [4-11, 13-14, 16-21]

З огляду на описані дослідження концепцій структурної модернізації економічних систем авторська позиція щодо трактування досліджуваної категорії в контексті управління національною економічною системою наступна: структурна модернізація – це цілеспрямований і узгоджений вплив на комплекс суспільно-економічних змін та відповідних структурних зрушень у структурі національної економіки, що забезпечує результативність економічного розвитку й ефективну адаптивність до прогресивних інновацій і змін в світовій економіці, стійкість до детенсивних впливів, стратегічність і комплексність економічних реформ.

Для забезпечення узгодженості змінної архітектури економічної системи та довготривалої результативності структурної модернізації національної економіки необхідно:

– визначити стратегічні пріоритети у трансформації і розвитку окремих галузей, комплексів національної економіки з узгодженістю розподілу ресурсів, доходів та транспортних потоків;

– форкання мотиваційних стимулів для залучення інвестицій до модернізації і впровадження інновацій;

– імплементація міжнародних інституційних норм та адаптація національного інституційного середовища до зміну національній економічній системі;

– стимулювання інтелектуалізації та цифровізації економічних процесів, високотехнологічного виробництва, конкурентоспроможності національних науково-дослідних проєктів;

– державна підтримка соціально-орієнтованого підприємництва, дотримання принципів енергоефективності та ресурсозбереження.

– запропоновані напрями структурної модернізації мають базуватись на існуючих закономірностях функціонування національної економічної системи;

– обґрунтування змін до структури національної економіки та пріоритетності стимулювання окремих галузей повинно відповідати світовим тенденціям розвитку економіки технологій, секторальному розподілу ресурсів і доходів, доступності технологій та рівню інтелектуалізації для їх застосування;

– секторальні стратегії економічного розвитку мають бути обґрунтовані прогнозами щодо ефективності їх реалізації та економічного потенціалу для реалізації цілей;

– соціально-орієнтовані та енергоефективні технології мають відповідати критеріям економічної ефективності й сприйняття суспільством, для цього є потреба у інформаційному супроводі і популяризації;

– постіндустріалізації національної економіки, переорієнтована на сферу послуг та розвиток інфраструктурної економіки, вивільняє значні просторові ресурси, що потребує оптимізації, інвестиційної та інноваційної підтримки.

Отже, структурна модернізація національної економічної системи має спрямовуватись на результативність та комплексність інституційних, інноваційно-технологічних, інтелектуально-інформаційних трансформацій, котрі забезпечать реформування національних стратегічних орієнтирів.

Висновки. Проведене дослідження дозволило визначити наукові підходи до формалізації структурних властивостей економічної системи: компонентний, синергійний, інституційний, результативний та інтеграційний. У статті описано основні властивості структури економічної системи, котрі визначають її елементні конструкції, архітектуру та просторово-часові характеристики. Також проведене дослідження дозволило сформулювати послідовність форм структурних перетворень економічної системи від структурних змін до структурної модернізації. Автором також досліджено та узагальнено наукові концепції у трактування поняття «структурна модернізація», що дозволило сформулювати наукову позицію та авторське визначення економічної категорії. У

статті, на основі проведеного аналізу, формалізовано напрями і закономірності структурної модернізації національної економічної системи.

Подальші дослідження спрямовуються на встановленні стратегічних орієнтирів та формалізацію прикладного інструментарію для забезпечення результативності структурної модернізації національної економіки і окремих її секторів.

Література

1. Huntington, S.P. (1971). The change to change: modernization, development, and politics. *Comparative Politics*. Vol. 3, № 3, pp. 283-322.
2. He Chuanqi. (2012). Modernization Science: The Principles and Methods of National Advancement. *Springer Science & Business Media*. 648 p.
https://doi.org/10.1007/978-3-642-25459-8_4
3. Schumpeter, J. (1934). The Theory of Economic Development. *Cambridge: Harvard*.
4. Гонта С.В. Категоріальний простір дослідження структурної трансформації національної економіки. *Науковий вісник Полісся*. 2016, № 3(7), С. 84-92.
5. Амоша О.І., Андрушків Б.М., Аптекарь С.С. та ін. Структурні реформи економіки: світовий досвід, інститути, стратегії для України: моногр. Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2011. 848 с.
6. Клімова О.І. Структура економічної системи: термінологічний аналіз. *Молодий вчений*. 2015, №2(17), С. 1112-1115.
7. Чайка Ю.А. Механізми структурного розвитку національної економіки. *Вісник КНЕУ*. 2011, № 3, С. 30-41.
8. Геєць В.М., Шинкарук Л.В., Артьомова Т.І., Бобух І.М., Бурлака В.Г., та ін. Структурні зміни та економічний розвиток України: монографія. К.: НАН України, 2011. с. 696.
9. Левковець О.М. Модернізація економіки України: зміст, умови, ризики. *Бізнес-інформ*. 2011, № 10, С. 4-9.
10. Штань М.В. Теоретична концептуалізація структурної політики держави. *Економіка та держава*. 2021, № 10, С. 59-63.
11. Касіч А.О. Модернізаційні процеси в Україні в контексті світового досвіду. *Економіка України*. 2017, №9(670), С. 38-58.
12. Кіндзерський Ю.В. Промисловість України: стратегія і політика структурно-технологічної модернізації : моногр. К.: НАН України; ДУ «Ін-т екон. та прогнозів. НАН України», 2013. 536 с.
13. Обушна Н.І. Модернізація – сучасний тренд розвитку суспільства URL: http://kbuapa.kharkov.ua/e_book/tpdu/2015_3/doc/1/06.pdf.
14. Britchenko, I., Smerichevskyi, S., & Kryvovazyuk, I. (2018). Transformation of entrepreneurial leadership in the 21st century: prospects for the future. In *Advances in Social Science, Education*

and Humanities Research. – Atlantis Press: Proceedings from The 2nd International Conference on Social, Economic and Academic Leadership. ICSEAL 2018. Vol. 217. (pp. 115-121).

15. Якубовський М.М., Ляшенко В.І. Модернізація економіки промислових регіонів: спроба концептуалізації. *Вісник економічної науки України*. 2016, № 1, С. 188-195.

16. Вовк О.М., Тульчинська С.О. Еволюція поняття модернізації економічних систем в контексті інноваційного розвитку. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. 2018, №6(264), С. 284-289.

17. Дергалюк Б.В. Сутність модернізації економіки як передумови структурних змін у державі *Вісник приазовського державного технологічного університету*. 2018, Вип. 36, С. 133-138.

18. Коломицева О.В. Структурні зрушення в економіці: сутність і напрями трансформації. *Продуктивні сили і регіональна економіка*. 2008, Ч. 2, С. 186-191.

19. Качан Н.С. Взаємозв'язок системи і структури: філософсько-економічний аспект. *Наукові праці КНТУ. Економічні науки*. 2010, Вип. 17, С. 77-83.

20. Галіцин В.К., Суслов О.П., Галіцина О. В., Самченко Н.К. Структурно-функціональний аналіз та моделювання розвитку економіки: монографія. К.: КНЕУ, 2013. 377 с.

21. Марков Б.М. Структурні зміни у системі економічних явищ та процесів. *Причорноморські економічні студії*. 2017, Вип. 22, С. 45-49.

22. Смерічевський С.Ф., Ахунзянов О.В., Клімова О.І. Теоретико-методичні підходи до структурної трансформації національної інноваційної системи. Innovations in the development of social-economic systems: microeconomic, macroeconomic and mesoeconomic levels. Collective monograph. Vol. 2, (pp. 34-50). Lithuania: «Izdevniecība «Baltija Publishing», 2016. 332 с.

23. Смерічевський С.Ф. Зв'язано-диверсифіковані системи підприємств: генезис, моделювання та стратегічний аналіз. Монографія. Донецьк, ДонДУУ, 2008. 375 с.

References

1. Huntington, S.P. (1971). The change to change: modernization, development, and politics. *Comparative Politics*, Vol. 3, № 3, 283-322. doi.org/10.2307/421470
2. He Chuanqi. (2012). Modernization Science: The Principles and Methods of National Advancement. *Springer Science & Business Media*. 648 p. doi.org/10.1007/978-3-642-25459-8_4
3. Schumpeter, J. (1934). The Theory of Economic Development. *Cambridge: Harvard*.
4. Honta, S.V. (2016). Kategoriaľnyy prostir doslidzhennia strukturnoi transformatsiyi natsionalnoyi ekonomiky. *Naukovyy visnyk Polissia*, 3(7), 84-92.
5. Amosha, O.I., Andrushkiv, B.M., & Aptekar, S.S. et al. (2011). Strukturni reformy ekonomiky: svitovyy dosvid, instituty, stratehiyi dlia Ukrainy. Ternopil: Ekonomichna dumka, TNEU.

6. Klimova, O.I. (2015). Struktura ekonomichnoi systemy: terminologichnyy analiz. *Molodyy vchenyy*, № 2 (17), 1112-1115.

7. Chayka, Yu.A. (2011). Mekhanizmy strukturnoho rozvytku natsionalnoyi ekonomiky. *Visnyk KNEU*, (3), 30-41.

8. Heiets, V.M., Shynkaruk, L.V., Artioma, T.I. (et al.). (2011). Strukturni zminy ta ekonomichnyy rozvytok Ukrainy. Kyiv: NAN Ukrainy.

9. Levkovets, O.M. (2011). Modernizatsiia ekonomiky Ukrainy: zmist, umovy, ryzyky. *Biznes-Inform*, (10), 4-9.

10. Shtan, M.V. (2021). Teoretychna kontseptualizatsiya strukturnoyi polityky derzhavy. *Ekonomika ta derzhava*, (10), 59-63.

DOI: 10.32702/2306-6806.2021.10.59

11. Kasich, A.O. (2017). Modernizatsiyni protsesy v Ukraini .v konteksti svitovoho dosvidu. *Ekonomika Ukrainy*, 9(670), 38-58.

12. Kindzersky, Yu.V. (2013). Promyslovist Ukrainy: stratehiia i polityka strukturno-tekhnologichnoyi modernizatsiyi. Kyiv: NAN Ukrainy: DU «Instytut ekonomiky ta prohnozuvannia NAN Ukrainy».

13. Obushna N.I. (2015). Modernizatsiia – suchasnyy trend rozvytku suspilstva. Retrieved from http://kbuapa.kharkov.ua/e_book/tpdu/2015_3/doc/1/06.pdf.

14. Britchenko, I., Smerichevskyi, S., & Kryvovyazyuk, I. (2018). Transformation of entrepreneurial leadership in the 21st century: prospects for the future. In *Advances in Social Science, Education and Humanities Research. – Atlantis Press: Proceedings from MIIM '18: 2nd International Conference on Social, Economic and Academic Leadership (ICSEAL 2018)*. (Vol. 217). (pp. 115-121).

15. Yakubovskyy, M.M., & Liashenko, V.I. (2016). Modernizatsiia ekonomiky promyslovykh rehioniv: sprobа kontseptualizatsiyi. *Visnyk ekonomichnoyi nauky Ukrainy*, (1). 188-195.

16. Vovk, O.M., & Tulchynska, S.O. (2018). Evoliutsiia poniattia modernizatsiyi ekonomichnykh system v konteksti innovatsiynoho rozvytku. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnoho universytetu, Ekonomichni nauky*, 6(264), 284-289.

17. Derhaliuk, B.V. (2018). Sutnist modernizatsiyi ekonomiky yak peredumovy strukturnykh zmin u derzhavi. *Visnyk pryazovskoho derzhavnogo tekhnologichnoho universytetu*, Issue 36, 133-138.

18. Kolomytseva, O.V. (2008). Strukturni zrushennya v ekonomitsi: sutnist i napriamy transformatsiyi. *Produktyvni syly i rehionalna ekonomika*, Ch. 2, 186-191.

19. Kachan, N.S. (2010). Vzaiemozviazok systemy i struktury: filosofsko-ekonomichnyy aspekt. *Naukovi pratsi KNTU, Ekonomichni nauky*, Issue 17, 77-83.

20. Halitsyn, V.K., Suslov, O.P., Halitsyna, O.V. & Samchenko, N.K. (2013). Strukturno-funktsionalnyy analiz ta modeliuvannia rozvytku ekonomiky. Kyiv: KNEU.

21. Markov, B.M. (2017). Strukturni zminy u systemi ekonomichnykh yavlyshch ta protsesiv. *Prychornomorski ekonomichni studiyi*, Issue 22, 45-49.

22. Smerichevskiy, S.F., Akhunzyanov, O.V. & Klimova, O.I. (2016). *Teoretyko-metodychni pidkhody do strukturnoyi transformatsiyi natsionalnoi innovatsynoi systemy*. Innovations in the development of social-economic systems: microeconomic, macroeconomic and mesoeconomic levels. Collective monograph, Vol. 2. (pp. 34-50). Lithuania: «Izdevnieciba «Baltija Publishing».

23. Smerichevskiy, S.F. (2008). *Zvyazano-dyversyfikovani systemy pidpryyemstv: henezys, modeliuvannia ta stratehichnyy analiz*. Donetsk, DonDUU.

CONCEPTUAL STATEMENTS OF STRUCTURAL MODERNIZATION OF ECONOMIC SYSTEMS: ESSENCE AND INTERPRETATION

L. I. Raicheva, Ph. D (Econ.), Associate Professor, International Humanian University in Odesa

Methods. The theoretical basis of the research are modern theories of structuring systems. The research reveals the concept of modernization of the economy. The research is substantiated by general scientific and special methods. The researcher identifies the role of component, synergistic, institutional, result-oriented and integrative approaches to managing the economic structure of the economic system. The article describes the evolutionary, synergistic, institutional, systemic, innovative and intellectual-digitalization approaches to the interpretation of “structural modernization”.

Results. The research substantiates the properties of economic systems from the standpoint of changing their structure. Changes in the structure of the national economic system are cumulative. In order to move to a new form, inevitable transformations must take place. The author investigates the forms of transformation of the structure of the economic system. The conditions for the effectiveness of the transformation of the structure of the national economy have been formalized. The author’s interpretation of the concept of «structural modernization» is given in the article. The research allowed to formulate patterns of structural modernization of the national economic system.

Novelty. The concept of «structural modernization» is formalized as a purposeful and coordinated impact on the complex of socio-economic changes and corresponding changes in the structure of the national economy, which ensures the effectiveness of economic development and effective adaptability to progressive innovations and changes in the world economy. The author substantiates the forms and sequence of transformation of the structure of the national economic system.

Practical value. The practical application of the proposed research results allows to rationalize the national economy. Structural modernization, as a result of the transformation of the economic system, is an incentive for innovative development and renewal of technologies.

Keywords: structural modernization, economic system, system structure, structural changes, structural shifts, economic transformation, economic development, national economic system.

Надійшла до редакції 31.01.22 р.